

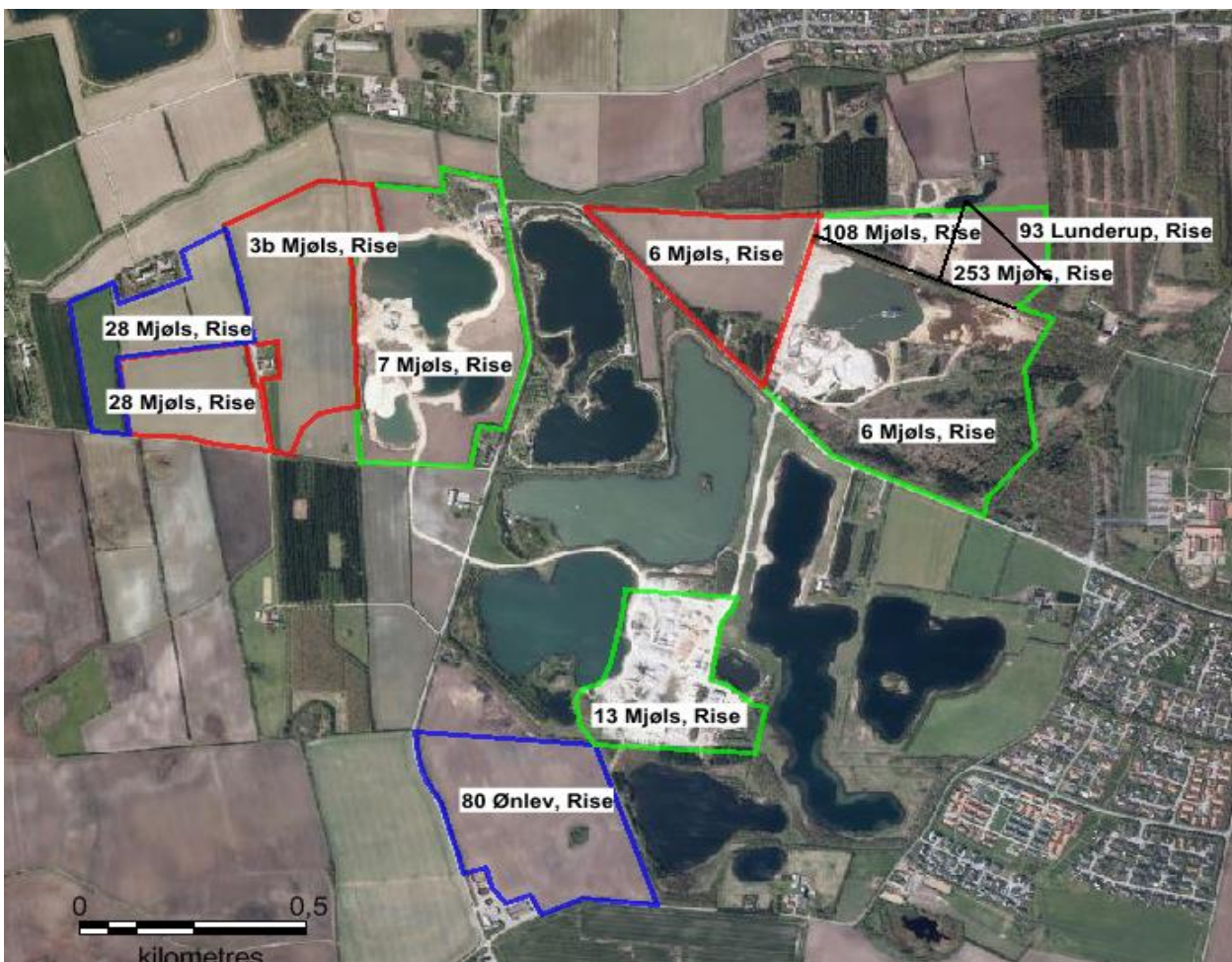
Bedsted Lø Grusværker APS
Stenagervej 9
6230 Rødebro

Miljø og Råstoffer
Kontaktperson: Jens T. Vejrup
E-mail: jens.t.vejrup@rsyd.dk
Direkte tlf.: 2336 3614

Den 26.09. 2016
Journal nr.: 15/36667

TILLADELSE TIL ERHVERVSMÆSSIG INDVINDING AF SAND, GRUS OG STEN GÆLDENDE TIL DEN 01.11.2026.

På matr.nr 3b, 6, 7, 13, 108, 129, 253 og del af matr. 28 Mjøl, Rise og del af matr. 93 Lunderup, Rise i Aabenraa Kommune.

Indholdsfortegnelse

Tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer	3
Sagens baggrund.....	3
Ejerforhold.....	3
Før tilladelsen tages i brug.....	4
Vilkår for tilladelse til råstofindvinding	5
Efterbehandlingsvilkår	9
Generelle bestemmelser	10
Tilladelsens længde	11
Sikkerhedsstillelse	12
Tinglysning	13
Tilsyn	13
VVM-processen	14
Resumé af VVM-redegørelsen for Mjølss Grusgrav	14
Friluftsliv	15
Trafik	15
Støj og vibrationer	15
Luft, klima lys og støv	15
Befolkning, erhverv og socioøkonomi.....	15
Arkæologi og kulturarv.....	16
Grundvand	16
Plante- og dyreliv.....	17
Jord og affald	18
Region Syddanmark s vurdering af VVM-redegørelsen for Mjølss Grusgrav	18
Ansøgningsprocessen	19
Idefase (opstart af VVM processen)	19
Høring af VVM-redegørelsen	19
Aabenraa Kommune høringssvar til idefasen.	19
Høring af Aabenraa Kommune vedr. fastsættelse af efterbehandlingsvilkår	23
Klagevejledning	23

Bilag 1 – Oversigtskort	25
Bilag 2 – Graveplan for matr. 3b og del af matr. 28 Mjøs, Rise.....	26
Bilag 3 – Efterbehandlingsplan for matr. 3b og del af matr. 28 Mjøs, Rise.....	27
Bilag 4 – Graveplan for matr. 6, 108, 253 Mjøs, Rise og 93 Lunderup, Rise	28
Bilag 5 – Efterbehandlingsplan for matr. 6, 108, 253 Mjøs, Rise og 93 Lunderup, Rise	29
Bilag 6 – Graveplan for matr. 13 Mjøs, Rise.....	30
Bilag 7 – Efterbehandlingsplan for matr. 13 Mjøs, Rise	31

Tilladelse til erhvervsmæssig indvinding af råstoffer

Region Syddanmark meddeler tilladelse til, at der kan indvindes 300.000 m³ sand, grus og sten årligt på 97 ha på matr.nr 3b, 6, 7, 13, 108, 129, 253 og del af matr. 28 Mjølss, Rise og del af matr. 93 Lunderup, Rise i Aabenraa Kommune.

Tilladelsen til erhvervsmæssig råstofindvinding er meddelt i henhold til råstoflovens § 7 stk. 1, og den er betinget af vilkårene på de følgende sider.

Ophævelse af gældende råstof tilladelse

I forbindelse med meddelelse af denne råstof tilladelse erstattes den gældende råstof tilladelse for matr. 108, 253 Mjølss, Rise og del af matr. 93 Lunderup, Rise, som blev meddelt af Aabenraa Kommune den 27. januar 2014, sagsnr. 13/16769. De gældende forpligtigelser i den gældende tilladelse ophæves og/eller videreføres i den nye råstof tilladelse, når klageperioden for den nye tilladelse er udløbet og tilladelsen ikke er påklaget.

Sagens baggrund

Bedsted Lø Grusværker Aps har ansøgt om tilladelse til råstofindvinding på 97 ha, med en årlig indvinding på 300.000 m³ sand, grus og sten. Derudover indgår yderligere 24 ha i VVM-redegørelsen som alternative arealer. De alternative arealer indgår ikke i denne råstof tilladelse. Alle ansøgte arealer ligger omkring virksomhedens nuværende placering på Stenagervej 9, 6230 Rødekro. Der er således planlagt råstofindvinding på tre lokaliteter samtidig og alle råstoffer transporteres via interne veje til lagerpladsen på Stenagervej 9, hvor der sker oparbejdning og salg. Hovedparten af råstofferne vil blive transporteret med lastbiler via Stenagervej og Ringvej Syd til det overordnede vejnet. En mindre del af råstofferne vil blive anvendt i det lokalområde og transporten foregår derfor af mere lokale veje. Den samlede trafikbelastning fra råstofgravene forventes at være ca. 80 lastbiler pr. dag.

Hovedparten af indvindingen vil ske under grundvandsspejlet ned til en dybde på ca. 50 meter i det nordlige indvindingsområde. I de øvrige indvindingsområder forventes indvindingen at foregå ned til 25 meter.

Områderne vil blive efterbehandlet til naturformål og landbrugsdrift med søer i varierende størrelse og udformning.

Regionen har ikke truffet en afgørelse om VVM-pligt i sagen, men Bedsted Lø Grusværker Aps har på eget initiativ fået udarbejdet VVM-redegørelsen for Mjølss Grusgrav.

Områderne Sydvest for Rødekro er udpeget som regionale graveområder af det tidligere Sønderjyllands Amt, og udpegningen er videreført i Region Syddanmarks seneste råstofplan 2012. Områderne er også medtaget i udkastet til råstofplan 2016.

Ejerforhold

Ifølge tingbogen er der følgende ejere af matriklerne:

- Matr. 3b, Mjøl, Rise
 - Matr. 6, 108, 253 Mjøl, Rise og 93 Lunderup, Rise
 - Matr. 13 Mjøl, Rise
 - Matr. 129 Mjøl, Rise,
 - Matr. 7 Mjøl, Rise,
 - Matr. 28 Mjøl, Rise,
 - Matr. 80 Nr. Ønlev, Rise, (alternativt areal)
- Kjeld Lembke-Jensen, Visøvej 50, Aabenraa
- Grus Ejendomme Aps, Stenagervej 9, Rødekro
- Birthe Overgaard, Stenagervej 10, Rødekro
- Bedsted Lø GrusværkerAps, Stenagervej 9, Rødekro
- Thomas Heisel, Arnhøjvej 2, Rødekro
- Inga Schlott, Hydevadvej 13, Rødekro
- Jørgen Anker Nissen, Nr. Ønlevvej 8, Rødekro

Før tilladelsen tages i brug

Region Syddanmark skal give accept til at indvindingen sættes i gang. Arbejdet med at rømme overjord og indvinde må ikke påbegyndes før følgende forudsætninger er opfyldt:

- **VVM redegørelsen** skal være endelig godkendt af Regionsrådet.
- **Klagefristen** skal være udløbet. Evt. klager over tilladelsen har som udgangspunkt opsættende virkning. Derfor kan tilladelsen ikke udnyttes før alle klagemuligheder er udtømt.
- **Sikkerhedsstillelse.** Der skal være stillet en økonomisk sikkerhed for efterbehandlingen af graveområdet, og den forudsatte sikkerhedsstillelse skal foreligge i form af et dokument udstedt af råstofindvinderens pengeinstitut el. lign. over for Region Syddanmark.
- **Åbeskyttelseslinje.** Der skal søges om dispensation fra Åbeskyttelseslinjen ved Rødeåen, inden indvindingen på del af matr. 6 Mjøl, Rise påbegyndes, jf. bilag 4.

Øvrige tilladelser og/eller dispensationer i forbindelse med råstofindvindingen, som ikke er nævnt i denne tilladelse skal indhentes separat.

Vilkår for tilladelse til råstofindvinding

Drift

1. Tilladelsen er gældende indtil den 1. november 2026 . Såfremt indvindingen ikke er færdig, kan der søges om en ny tilladelse.
2. Der må årligt indvindes 300.000 m³ sand, grus og sten, hvor hovedparten indvindes under grundvandsspejlet.
3. Råstofgravens driftstider er:
 - a. Gravemaskiner, transport- og oparbejdningsanlæg: kl. 07.00 – kl. 17.00
 - b. Udlevering og læsning kan dog ske i tidsrummet: kl. 06.00 – kl. 17.00
 - c. I enkeltstående tilfælde kan det være nødvendigt at afvige fra de generelle åbningstider. Dette må kun ske med accept af Region Syddanmark.
4. Til råstofindvindingen over grundvandsspejlet må der anvendes 1 stk. mobil tørsorteringsanlæg (Power screener).
5. Til råstofindvindingen under grundvandsspejlet må der anvendes 1 stk. dybdegraver og 1. stk. slæbeskovlsspil. I tilknytning til disse anlæg er etableret sorteringsanlæg.
6. På oparbejdnings- og lagerpladsen er der etableret følgende anlæg; Tørsortering, Dosseringsanlæg, Knuseanlæg, Knuseanlæg med sigte, Jigg-anlæg og Jigg med vådsortering. Derudover er der en et mindre anlæg til håndsortering af sten.
7. Der må anvendes læsemaskiner til læsning af råstoffer og dumpere til intern transport af råstofferne.
8. Ændringer af maskintyper og anlæg, nævnt i vilkår 4-7 samt væsentlige ændringer i deres placering i råstofgravene, kan kun ske efter aftale med Region Syddanmark.
9. Efter etableringsfasen må det ækvivalente støjniveau fra indvindingsområdet i driftssituationen ikke overstige følgende værdier målt/beregnet ved nærmeste nabobebyggelse:

Dage	Tidsrum	Støjniveau
Mandag – fredag	07.00 – 17.00	55 dB (A)
Mandag – fredag	17.00 – 22.00	45 dB (A)
Lørdag	07.00 – 22.00	
Søn- og helligdage	07.00 – 22.00	
Mandag – fredag	22.00 – 07.00	40 dB (A)
Lørdag	22.00 – 07.00	
Søn- og helligdage	22.00 – 07.00	

Andre tidspunkter		Lukket
-------------------	--	--------

Det maksimale støjniveau må i alle dage i tiden fra kl. 22.00 til kl. 07.00 ikke overstige 55 dB (A) målt/beregnet ved nærmeste nabobebyggelse.

Hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet, skal virksomheden ved målinger eller beregninger dokumentere at ovenstående støjgrænser overholdes. Udgifterne hertil afholdes af virksomheden. Nævnte målinger/ beregninger skal udføres og rapporteres som ”Miljømåling – ekstern støj” i henhold til gældende lovgivning, og skal udføres af et laboratorium eller person, som er godkendt til dette af Miljøstyrelsen.

Målingernes/beregningernes samlede ubestemthed må for stationære kilder højst være på 3 dB (A) og for mobile kilder højst 5 dB (A).

Viser målingerne/beregningerne, at virksomheden overskrider grænseværdierne, skal virksomheden lade foretage afhjælpende foranstaltninger.

Støj fra til- og frakørende lastvogne mv. skal begrænses mest muligt. Køretøjer må, på råstofgravens areal, ikke holde med motoren i gang, med mindre læsning gør det påkrævet.

10. Der må ikke opstå støvgener uden for råstofgravens areal. Konstateres støvgener, der kan henføres til virksomhedens drift, skal der træffes foranstaltninger til nedbringelse af generne.
11. Muld og overjordsdepoter skal placeres således, at der ikke kan ske sammenblanding med andre materialer.
12. Hvis der sker skader på skel eller evt. levende hegn er indvinder forpligtet til at udbedre skaderne medmindre andet er aftalt med og godkendt af Region Syddanmark.
13. Arealet, hvorpå der indvindes, må ikke overstige 27 ha. Der skal ske en løbende efterbehandling af afgravede områder i samme takt som indvindingen skrider frem. Ved graveområdet forstås områder, hvor muld og overjord er fjernet.
14. Råstofindvindingen skal tilrettelægges og udføres i overensstemmelse med graveplanerne, jf. bilag 0, 4 og 6. Eventuelle ændringer i graveplanerne skal godkendes af Region Syddanmark.
15. Region Syddanmark skal til enhver tid holdes underrettet om, hvem der forestår indvindingen.
16. Personalet skal være bekendt med vilkårene i denne tilladelse samt den til enhver tid gældende grave- og efterbehandlingsplaner.

Afstandskrav og jordvolde

17. Grænsen for det område der må graves i, skal sættes af i marken efter nærmere aftale med Region Syddanmark. Pælene til afmærkning mv. må ikke fjernes, og skal sikres, så de ikke bliver beskadiget. Det kan f.eks. ske med betonringe.
18. Der skal etableres jordvolde for at mindske støjgener fra råstofgravene. Placeringerne af jordvoldene fremgår af graveplanerne på bilag 2, 4 og 6.
19. Ved etablering af jordvolden omkring Arnhøjvej 6, skal ejeren orienteres senest en uge før arbejdet påbegyndes.
 - a. Jordvoldens fod må ikke placeres nærmere end 3 meter naboskel.
 - b. Jordvoldens hældning må ikke udgøre en risiko for nedskridning.
 - c. Jordvolden skal have en højde på 4 meter.
 - d. Jordvolden skal blive liggende i hele indvindingsperioden, og jordvolden må ikke fjernes uden accept fra Region Syddanmark.
20. Der må der ikke graves nærmere end 3 meter fra privat vej, naboskel og hegn med mindre andet er aftalt med lodsejerne, vejbrugere samt godkendt af Region Syddanmark. Der må efter de 3 meter ikke graves under et skråningsanlæg på 1:2.
21. Der må ikke graves nærmere end 3 meter fra offentligt vejskel. Der må efter de 3 meter ikke graves under et skråningsanlæg på 1:2
22. Der må ikke graves nærmere end 25 meter fra grundmurede bygninger. Der må efter de 25 meter ikke graves under et skråningsanlæg på 1:2.
23. Graves der stejlere end vilkår 20-22 skal afstanden til skel tillægges 1 x gravedybden
24. Tilladt gravedybde er til forekomstens bund under forudsætning af at skråningsanlæg ikke overskrides.

Vej og trafik

25. Indkørsel til råstofgravene må kun ske via de eksisterende adgangsveje, Stenagervej og Arnhøjvej. Der må ikke etableres andre adgangsveje uden godkendelse fra vejmyndigheden. Der ska ikke søges om etablering af interne køreveje indenfor råstofgravene.

26. Adgangsvejenes hældning skal være således, at der ikke ledes vand og sand fra adgangsvejen ud på offentlig vej.
27. Adgangsvejene skal renholdes.
28. Adgangsveje skal uden for åbningstiden være aflåst/afspærret med bom eller kæde.

Fortidsmindet på matr. 3b Mjøls, Rise

29. Der må ikke foretages jordarbejde indenfor 100 meter af fortidsmindet på matr. 3b Mjøls, Rise uden forudgående dispensation. Beskyttelseslinjen skal afmærkes med pæle eller sten.
30. Ved etablering/udvidelse af markvejen umiddelbart øst for fortidsmindet, må der ikke foretages jordarbejde.

Vandindvinding

31. Der er tilladelse til indvinding af 1200 m³ pr. år frem til 31. december 2024, fra DGU nr. 160.1269. Vandet skal bruges til doseringsanlægget på matr. 13 Mjøls, Rise. Øvrige indtag af vand til grusvask betragtes ikke som vandindvinding.

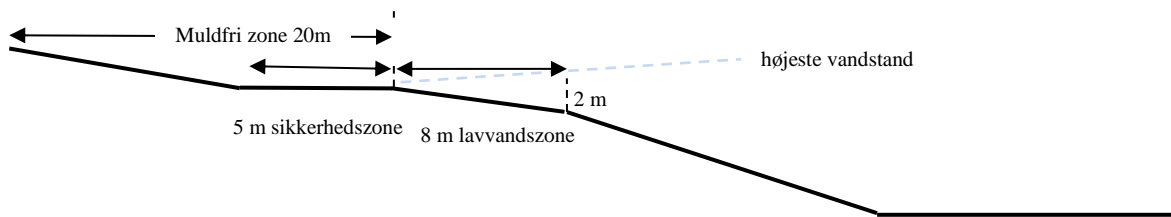
Forureningsforebyggelse

32. Den der udnytter tilladelsen, skal drage omsorg for, at grundvandet ikke forurenes af olie-spild fra maskiner, og eventuelle brændstoftanke og for, at gravearbejderne ikke forårsager ødelæggelse eller beskadigelse af vandforsyningen i området.
33. Alt arbejde med miljøfremmede stoffer skal ske i henhold til de gældende regler.
34. Tankning, olieskift og lignende af grave- og læssemaskiner samt dumpere og andre selvkørende maskiner skal foregå uden for selve gravearealet. Olieskift, vask med videre skal her finde sted på et godkendt, befæstet areal. Det samme gælder så vidt muligt for service og reparation.
35. Sorteringsanlæg, generatorer og andre mere stationære anlæg kan tankes fra en entreprenør-tank, der medbringes ved hver tankning. Tankanlægget skal være indrettet så spild undgås, og tankning skal foregå under konstant tilsyn.
36. Køretøjer og andre maskiner skal holdes i god stand, så der ikke forekommer oliedryp.

37. Tanke, beholdere og tankanlæg med olieprodukter, benzin og lignende skal opbevares forsvarligt uden for selve gravearealet i aflåst container med spildbakke, så der ikke er risiko for forurening af jord og grundvand eller regn- og spildevandssystemer. Opsætning af olietanke skal anmeldes til kommunen.
38. Bortskaffelse af affald skal ske i henhold til Aabenraa Kommunes Regulativ for affald.
39. Der må ikke deponeres affald eller andet, der kan forurene grundvand, jord og undergrund i grusgraven. Der skal træffes effektive foranstaltninger mod forurening f.eks. ved hegning.
40. Der må ikke foretages afbrænding i grusgravene.

Efterbehandlingsvilkår

41. Efterbehandlingen skal ske efter den godkendte efterbehandlingsplan, jf. bilag 3,5 og 7. Alle ændringer i efterbehandlingsplanen skal godkendes af Region Syddanmark.
42. Efterbehandlingsarbejdet skal påbegyndes og gennemføres så tidligt, som det under hensyn til råstofgravens drift er praktisk muligt.
43. Der skal stilles en sikkerhed for gennemførelsen af efterbehandlingen. Sikkerheden skal gælde til efterbehandlingen er udført og godkendt af Region Syddanmark.
44. Indvindingsområderne skal efterbehandles primært til naturområder med mulighed for rekreative aktiviteter i og omkring de tidligere råstofgravesøer.
45. Matr. 6 Mjølø, Rise er pålagt fredskovspligt.
46. Efterbehandlingen af råstofsøerne skal udformes på følgende måde:
 - Det må ikke udlægges muld nærmere end 20 meter fra højeste grundvandsstand
 - Søerne skal anlægges med et varierende forløb langs søbredden (næs og vige)
 - Min. 5 meter sikkerhedszone langs søbredden med et maksimalt anlæg på 1:5
 - Min. 8 meter lavvandszone med et anlæg på maksimalt 1:5

Skitse for udformning af søbredder

47. Forinden større efterbehandlingsarbejder påbegyndes, skal Region Syddanmark underrettes herom, således at evt. tvivlsspørgsmål omkring efterbehandlingsens udførelse kan afklares.
48. Fjernes eller beskadiges beplantning i skel skal en tilsvarende beplantning etableres som en del af efterbehandlingsarbejdet.
49. Graveområdet skal umiddelbart efter gravearbejdets afslutning ryddes for alle i tilknytning til råstofindvindingen opførte bygninger eller andet oplag, der virker skæmmende i naturen.
50. Såfremt tilladelsen inddrages i medfør af Råstoflovens § 11, indtræder efterbehandlingsforpligtigheden omgående.
51. I tilfælde af gravning på tilgrænsende ejendomme kan Region Syddanmark på et hvilket som helst tidspunkt, under som efter gravningens afslutning, forlange gennemgravning og efterbehandling af skelområdet, således at hele forekomsten udnyttes, og således at der ikke står en vold tilbage mellem ejendommene.
52. Når efterbehandlingen af indvindingsområdet er godkendt af Region Syddanmark, vil de tinglyste vilkår blive afløst og sikkerhedsstillelsen blive frigivet.

Generelle bestemmelser

Følgende gælder i øvrigt efter loven:

Tilladelsen kan tilbagekaldes af Region Syddanmark i tilfælde af grov eller gentagen overtrædelse af vilkår, eller efter lovgivningen i øvrigt.

Tilladelsen bortfalder, såfremt råstofindvindingen ikke er begyndt senest tre år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år.

Vilkårene er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn

til, hvornår retten er stiftet og uanset om der sker tinglysning.

Region Syddanmark kan på et senere tidspunkt fastsætte yderligere vilkår eller foretage ændringer af allerede stillede vilkår, såfremt dette måtte vise sig nødvendigt.

Findes der under indvindingen grave, gravpladser, bopladser, ruiner eller andre jordfaste fortidsminder, skal fundet straks anmeldes til Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev. Indvindingen skal standses i det omfang den berører fortidsmindet.

I tilfælde af at en virksomhed, som foretager indvinding, går konkurs eller i betalingsstandsning m.v., er såvel ejendommens ejer som den, der driver virksomheden, forpligtiget til straks at underrette Region Syddanmark.

Tilførsel af såvel forurenede som uforurenede jord til råstofgrave og tidligere råstofgrave er forbudt, jf. Jordforureningslovens § 52.

Resultater af råstofboringer eller prøveboringer i jorden skal indberettes til GEUS inden tre måneder efter udførelsen. Indberetningen skal ske på særlige skemaer, jf. råstoflovens § 28, stk. 1.

Der skal betales råstofafgift ved indvinding af naturbundne råstoffer, jf. affalds- og råstofafgiftsloven.

Tilladelsen fritager ikke indehaveren af tilladelsen for ansvar over for tredjemand efter sædvanlige naboetlige regler.

Erstatningsansvar for eventuelle skader opstået som følge af indvindingen påhviler vedkommende, der udnytter tilladelsen, efter de almindelige erstatningsregler.

Tilladelsens længde

I forbindelse med sagsbehandlingen har Niras på vegne af Bedsted Lø Grusværker anmodet om Region Syddanmark om, at tilladelsen bliver på 20 år i modsætning til normalt 10 år. I det fremsendte notat er der argumenteret for, at virksomheden har reserveret 97 ha til råstofindvinding og at der på baggrund af en dyb råstofforekomst er indkøbt en dybdegraver, som har mulighed for at grave til forekomstens bund. Samtidig er der overvejelser om yderligere investeringer for at udnytte råstofforekomsten. Der argumenteres for, at investeringerne er så store, at afskrivninger går ud over den normale 10 års horisont for råstof tilladelser. Derfor er der behov for en længere tidshorisont til afskrivninger af de indkøbte maskiner. Derudover vil en 10 årig tilladelse øge trafikmængden i forhold til en 20 årig tilladelse, ved udkørsel af samme råstofmængde.

I henhold til råstoflovens § 9 stk. 1 kan der i særlige tilfælde meddeles en råstof tilladelse for mere end 10 år, såfremt der kræves store arealreservationer for at sikre den fortsatte indvinding eller hvor der er behov for meget betydelige investeringer. Dermed kan virksomheden sikres en længere periode til afskrivning af anlægsudgifterne.

Det er Region Syddanmark s vurdering, at indvinding af sand, grus og sten ikke indgår som et særligt råstof, hvor der som udgangspunkt er behov for en længere indvindingstilladelse end 10 år. Region Syddanmark anerkender, at der i det konkrete tilfælde er foretaget investeringer i forbindelse med råstofindvindingen, og samtidig er der tale om et betydeligt areal. Men ud for en konkret vurdering kan der ikke meddeles en indvindingstilladelse for mere end 10 år, idet virksomhedens investeringer ikke direkte er relateret til den konkrete indvinding af sand, grus og sten på lokaliteten. Det indkøbte materiel kan også bruges i andre grusgrave. Der er fastsat en årlig indvindingsmængde, derfor vil der ikke blive en større indvinding ved en 10 årig tilladelse i modsætning til en 20 årig tilladelse.

Såfremt indvindingen ikke er afsluttet inden udløbet af denne tilladelse, kan der søges om en tilladelse, og medmindre der kommer ny national lovgivning ind over, må det forventes at der kan meddeles en ny indvindingstilladelse, idet områder er udpeget som regionale graveområder.

Sikkerhedsstillelse

Bedsted Lø Grusværker APS har på nuværende tidspunkt stillet en sikkerhed til sikring af efterbehandlingsarbejderne på matr. nr. 6, 7, 13, 108, 253 Mjølss, Rise og matr. 93 Lunderup, Rise på kr. 3.474.943,86 indeks 176, 35 dec. 2015.

Region Syddanmark har vurderet, at den nuværende sikkerhedsstillelse er tilstrækkelig som sikkerhed for efterbehandlingen i Mjølss Grusgrav, men der skal fremsendes en ny opdateret sikkerhedsstillelse med følgende ordlyd;

Bedsted Lø Grusværker APS skal stille en sikkerhed til sikring af efterbehandlingsarbejderne på matr. nr. 3b, 6, 7, 13, 108, 129, 253 Mjølss, Rise og del af matr. 28 Mjølss, Rise og del af matr. 93 Lunderup, Rise på kr. 3.517.166,33 indeks 102,46 marts 2016.

Der skal fremsendes en ny sikkerhedsstillelse til Region Syddanmark, inden tilladelsen kan tages i brug.

Sikkerhedsstillelsens størrelse afhænger af, at det aktuelle og samlede gravefelter samt lagerpladser ikke overstiger 27 ha og kan reguleres, når Region Syddanmark skønner dette nødvendigt af hensyn til ændringer i prisniveau, graveplan, efterbehandling eller lignende.

Sikkerhedsstillelsen skal årligt indeksreguleres pr. 1. april efter Danmarks Statistiks reguleringsindeks for jordarbejder. Sikkerhedsstillelsen reguleres efter foregående års indeks for 4. kvartal.

Sikkerhedsstillelsen skal være gældende indtil efterbehandlingsarbejdet er afsluttet og godkendt af Region Syddanmark, idet sikkerhedsstillelsen først da vil kunne frigives.

Tinglysning

Vilkårene er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet og uanset om der sker tinglysning. Vilkårene om efterbehandling skal efter reglerne tinglyses på ejendommene, når klagefristen er udløbet. Tinglysningen sker med Region Syddanmark som påtaleberettiget.

Indvinder skal efter Råstofloven betale tinglysningsgebyret. Når tinglysningen er sket, sender Regionen en regning for udlagt tinglysningsgebyr.

Tilsyn

Region Syddanmark er tilsynsmyndighed i forhold til, at vilkårene i tilladelsen overholdes, jf. Råstoflovens § 31, stk. 1. Tilsynsmyndigheden kan meddele påbud om, at et ulovligt forhold skal lovliggøres inden for en nærmere fastsat frist, jf. Råstoflovens § 31, stk. 3 og § 33, stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan, såfremt et påbud ikke efterkommes indenfor den fastsatte frist, lade de påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning.

VVM-processen

Ansøgningens areal omfatter mere end 25 ha og derfor stilles der krav om udarbejdelse af en VVM-redegørelse (Vurdering af Virkninger på Miljøet)

Region Syddanmark har ikke gennemført en VVM-screening af det ansøgte, da ansøger på eget initiativ har fået udarbejdet en VVM-redegørelse.

VVM-redegørelsen beskriver og vurderer det påtænkte projekts væsentligste indvirkninger på miljøet, både direkte og indirekte, med baggrund i kravene til indhold efter VVM-bekendtgørelsens bilag 4. Reglerne sikrer, at projekter der må antages at kunne påvirke miljøet væsentlig, kun kan realiseres på baggrund af en VVM-redegørelse der har været i offentlig høring.

Der er i råstofindvindingstilladelsen stillet vilkår, der tager hensyn til de konkrete miljøpåvirkninger, som råstofindvindingen medfører.

Lovgrundlaget

Efter udarbejdelse og høringer af VVM-redegørelsen, skal der udarbejdes en tilladelse til projektet. I henhold til § 8 i VVM-bekendtgørelse erstattes en VVM-tilladelse af en tilladelse efter § 7 i råstofloven.

Formålet med en VVM-proces er at give det bedst mulige grundlag for både en offentlig debat og for den endelige beslutning om projektets realisering. VVM-redegørelsen skal tilvejebringe tilstrækkelig viden til at vurdere projektets virkninger på miljøet og beskrive, hvordan man kan begrænse eller undgå eventuelle negative effekter på miljøet.

Resumé af VVM-redegørelsen for Mjøs Grusgrav

Råstofindvindingen

Der ønskes indvundet råstoffer på 97 hektar. Der forventes gennemsnitligt at blive indvundet ca. 300.000 m³ årligt, næsten udelukkende under grundvandsspejlet. Den resterende råstofforekomst forventes at kunne indvindes indenfor 20 år. Først afrømmes mulden, der anvendes til at opbygge støjvolde, og derefter indvindes råstofferne.

Alternativer

Ud fra et overordnet miljømæssigt og samfundsøkonomisk synspunkt skønnes det være at foretrække, at råstofferne indvindes og anvendes lokalt og regionalt. Hvis der ikke gives tilladelse til fortsat 20 årig indvinding i det ansøgte område, vil råstofferne i stedet blive indvundet i andre råstofgrave, og det kan dermed forventes at miljøbelastningerne flyttes til disse.

Landskab og visuelle forhold

Den fortsatte indvinding vurderes ikke at påvirke områdets landskabelige og geologiske værdier væsentligt. Det efterbehandlede landskab vil fremstå tydeligt menneskeskabt, og vil ligne det omkringliggende landskab, der allerede er blevet udgravet.

Friluftsliv

Friluftsansøgter knytter sig til anvendelse af området, når det er efterbehandlet til naturformål og friluftsmål. Det ansøgte område vurderes samlet set ikke at have væsentlige negative miljøpåvirkninger for friluftslivet i området.

Trafik

Det ansøgte område har ind- og udkørsel til Stenagervej. I gennemsnit forventes 80 lastbiler om dagen til råstofgraven. Miljøpåvirkningerne fra trafikken til og fra råstofgraven vurderes ikke at have væsentlige negative miljøpåvirkninger, da ind- og udkørselsforhold og vejene er indrettet således, at lokale gener mindskes, samt at trafikken afvikles på de overordnede veje, som er indrettet til gennemkørende og tung trafik. Det vurderes, at trafikken til råstofgraven ikke vil benytte det mere lokale vejnet, medmindre det er et lokalt mål.

Støj og vibrationer

Støjberegninger viser, at ved afrømning af muld og oplægning af støjvolde kan de normale støjvilkår enkelte steder ikke overholdes ved nærmeste boliger. Da aktiviteten omfatter etablering af afværgeforanstaltning er det praksis, at der i tilladelser til råstofindvinding accepteres et højere støjniveau under en opstartsfasen. Under efterbehandlingen, hvor støjvolde fjernes, vil der også accepteres et højere støjbidrag. Støjberegningerne viser ligeledes, at den vejledende støjgrænse 3 steder ikke kan overholdes ved indvinding af råstoffer. Det ansøgte vurderes samlet set ikke at have væsentlige miljøpåvirkninger i området med hensyn til støj, når driftstid og/eller støjvolde eller andre støjdæmpende foranstaltninger udføres ved de 3 steder. Vurderet ud fra karakteren af det anvendte maskineri og underlagets beskaffenhed skønnes der ikke at komme generende vibrationer, der udgør en væsentlig miljøpåvirkning.

Luft, klima lys og støv

Emissioner fra råstofindvindingen vil hurtigt spredes og opblandes med ren luft, da området ligger i det åbne land. Det vurderes derfor, at emissionerne ikke vil medføre væsentlig påvirkning af luftkvaliteten. Da indvindingen fortsætter på samme niveau som i dag, vil den fortsatte udledning af drivhusgasser, og dermed klimapåvirkningen, forblive på samme niveau.

Belysningen vurderes ikke at give anledning til gener, da lyskilder bliver placeret, så de ikke lyser mod naboarealer.

Støvpåvirkningen skønnes ikke at blive forhøjet i forhold til nuværende, men kan dog øges ved de arealer, der endnu ikke er indvundet. Støvgener håndteres via råstofforordningens vilkår, f.eks. ved krav om vanding af veje og materialestakke efter behov.

Befolkning, erhverv og socioøkonomi

Der vil blive 23 ha mindre landbrugsjord i det ansøgte område end i dag, som konsekvens af råstofindvindingen. Da det ansøgte område er udlagt som graveområde i Råstofplan 2012, er der en politisk accept af, at det tages permanent ud af landbrugsdrift ved efterbehandling til natur- og rekreative formål.

Konsekvensen for det råstofforbrugende erhvervsliv vurderes at være positiv, og vil kun være negativ, hvis råstofindvindingen ophører, uden der findes et alternativ til den nuværende indvinding. De ca. 12 hektar fredskov, der ligger inden for det ansøgte område, vil blive gentilplantet med erstatningsskov på et andet areal, og der vil derfor rent skovdriftsmæssigt ikke ske væsentlige ændringer som følge af det ansøgte.

Det skønnes, at ejendomspriserne for ejendommene i nærheden af det ansøgte område kan være negativt påvirket under råstofindvindingen, og kan blive positivt påvirket, i takt med, at der efterbehandles til naturformål og evt. rekreative arealer.

Arkæologi og kulturarv

Til de 2 fredede fortidsminder med 100 m beskyttelseszone indenfor det ansøgte område vil der blive søgt om dispensation til at indvinde indtil 50 m fra fortidsminderne.

Indenfor det ansøgte område er der registreret 2 arkæologiske fund. Jordarbejde skal standses, hvis der findes spor af fortidsminder og Museum Sønderjylland skal underrettes.

Der er ikke registreret beskyttede sten- og jorddiger, udpeget kulturhistoriske bevaringsværdier eller udpeget bevaringsværdige bystrukturer indenfor det ansøgte område.

Grundvand

Der findes 5 små beskyttede søer i det ansøgte område, samt en række søer, moser og enge nær området. Nord for det ansøgte område findes Røddåen, der er et beskyttet vandløb med en tilknyttet åbent beskyttelseslinje, der når ned i den nordligste del af det ansøgte område. Den maksimale teoretiske sænkning af grundvandsspejlet, forårsaget af råstofindvindingen, er beregnet til 90 cm. Sænkningen vil ikke udgøre en væsentlig påvirkning af de beskyttede naturtyper, da årstidsvariationerne i grundvandsspejlet er på ca. 1,5 m og derfor større end de estimerede sænkninger. Det vurderes, at den store vandindvinding fra vandværkerne i området sænker grundvandsspejlet i væsentligt større omfang end råstofindvindingen.

De beregnede teoretiske sænkninger på op til 50 cm vil ikke udgøre en væsentlig påvirkning af vandindvindingen på de almene vandforsyninger, sammenlignet med de sænkninger, der sker som følge af den store vandindvinding. Indvindinger til husholdning er årligt meget lille, typisk 100-200 m³. De beregnede sænkninger på op til 90 cm vil ikke udgøre en væsentlig påvirkning af vandindvindingen fra enkeltindvindere. Årstidsvariationerne i grundvandsspejlet på ca. 1,5 m skønnes at være større end de beregnede sænkninger.

Nitratsårbarheden vil ikke ændres som følge af råstofindvinding. Ved indvinding fjernes kun sandlag, da der ikke forekommer beskyttende lerlag over grundvandsmagasinet. Sandlagene yder ringe beskyttelse af grundvandet mod nedsivning af nitrat. Efterbehandling til naturformål skønnes at mindske brugen af gødning og sprøjtemidler. De ringe sænkninger, der er mindre end de naturlige årstidsvariationer i grundvandsspejlet, vurderes ikke at ville påvirke strømningsmønstret omkring de forurenede grunde i området. Desuden har der foregået råstofindvinding under grundvandsspejlet i området i en længere årrække, så råstofindvindingen under grundvandsspejlet vurderes ikke at ville påvirke de forurenede grunde anderledes end i dag. Risikoen for påvirkning af jord og grundvand med f.eks. olie ved spild, uheld mm. fra indvinding og transport kan sammenlignes med den

aktivitet, der sker ved byggeri- og anlægsarbejder samt ved landbrugets anvendelse af tunge maskiner.

Det ansøgte vurderes derfor ikke at have en væsentlig miljøpåvirkning på mængder eller kvalitet af drikkevand, grundvand og overfladevand.

Plante- og dyreliv

Den botaniske værdi i de 5 beskyttede søer indenfor det ansøgte område er generelt lav. Aabenraa Kommune har givet dispensation til at erstatte de 5 beskyttede søer med andre udenfor det ansøgte område. Disse søer er allerede anlagt og halvdelen af dem har god naturværdi. Den anden halvdel af søerne er nyanlagte og havde ved feltundersøgerne endnu ikke opnået god naturtilstand. Vandløbet, Rødaen, vil som beskyttet vandløb ikke blive påvirket af det ansøgte, da der ikke graves nær det.

Der skal søges om dispensation til indvinding af råstoffer indenfor åbeskyttelseslinjen for Rødaen hos Aabenraa Kommune, hvilket indgår som en del af behandlingen en af den efterfølgende råstof-tilladelse.

Det nærmeste Natura 2000-område ”N96 Bolderslev Skov og Uge Skov” ligger ca. 5,5 km sydøst for det ansøgte område. Der er ikke hydraulisk kontakt mellem grundvandet i det ansøgte område og i NATURA 2000-området, da de ligger på hver side af den Jyske Højdyrg. Der sker derfor ingen væsentlig påvirkning af NATURA-2000 området ved råstofindvinding under grundvandspejlet på det ansøgte område.

For stor vandsalamander, springfrø og flagermus vurderes det, at yngle- og rasteområder ikke vil blive påvirket væsentligt ved råstofindvinding i de ansøgte graveområder.

Flagermus

Det er planlagt, at enkeltstående træer fældes under indvindingen i tidsrum udenfor flagermusenes yngle- og rasteperioder. Træer vil blive gentilplantet ved efterbehandling. Desuden vil de fældede træer blive rejst som stammer af dødt ved til gavn for flagermus. Der skabes nye vandflader ved graveaktiviteterne under grundvandspejlet, som flagermus kan bruge til jagt.

Markfirben

Der vurderes ikke at være egnede yngle- og rasteområder for markfirben på de arealer, hvor der i dag ikke sker råstofindvinding. Det vurderes, at en fortsat råstofindvinding vil kunne øge markfirbens levevilkår.

Odder

Der er ingen egnede levesteder for odder indenfor eller i umiddelbar nærhed af det ansøgte område. Råstofindvindingen vil foregå i dagtimerne, og der er derfor ikke risiko for, at artens yngle- og rastesteder påvirkes af forstyrrelser fra det ansøgte.

Ved efterbehandling til naturformål vurderes det, at områdets botaniske værdi kan blive forbedret.

Jord og affald

Der modtages ikke jord udefra. Olie og andre stoffer, samt affald, bortskaffes efter Aabenraa kommunes erhvervsaffaldsregulativ.

Region Syddanmark s vurdering af VVM-redegørelsen for Mjøl's Grusgrav

På baggrund af den gennemførte VVM-redegørelse vurderes det, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af det omkringliggende miljø i forbindelse med råstofindvindingen. VVM-redegørelsen har gennemgået alle tænkelige natur og miljøforhold, som kan blive påvirket af den ønskede råstofindvinding. Det er Region Syddanmarks vurdering, at VVM-redegørelsen på en grundig måde har gennemgået og vurderet effekten af de forskellige elementer, herunder grundvand, § 3 natur og Natura 2000 områder.

Den udførte støj kortlægning viser dog nogle overskridelser i etablerings- og reetablerings-fasen. Det er Region Syddanmarks vurdering, at støjforholdene bør undersøges nærmere i den aktuelle driftsfase, såfremt der opstår problemer

I råstof tilladelsen vil der blive stillet vilkår, som sikrer at virksomheden kan overholde støjgrænserne.

Samlet set vurderes det, at der vil kunne meddeles en råstof tilladelse indenfor rammerne i råstofloven og VVM-bekendtgørelsen.

Ansøgningsprocessen

Idefase (opstart af VVM processen)

Region Syddanmark har gennemført en første offentlighedsfase i perioden 28. august til 2. oktober 2015, hvor alle interessenter, jf. liste bilag 1 blev inviteret til at komme med ideer og forslag før udarbejdelsen af VVM-redegørelsen. Som et led i borgerinddragelsen har der desuden været afholdt et borgermøde den 10. november 2015 hos Bedsted Lø Grusværker Aps.

Der blev modtaget en skriftlig kommentar fra en nabo i forbindelse med idefasen, kommentaren handlede om følgende:

- Huller i vejene og trafiksikkerhed langs Stenagervej.
- Støvgener og specielt i forhold til solceller.
- Hvornår er gravningen bag huset (matr. 7, Mjøl, Rise) afsluttet?
- Egen boring som kan løbe tør eller blive påvirket af overfladevand fra råstofgraven.
- Risiko for skred som er skete på nabo matriklen for nogle år siden.

Kommentarer fra borgermødet var primært koncentreret om vejforholdene i området samt specifikke forhold vedrørende indvinding og placering af støjvolde omkring en ejendom.

Høring af VVM-redegørelsen

Der er indkommet to høringssvar fra borgere i Rødekro. Høringssvarene omhandler primært gener fra indvindingen, herunder støj, lys og åbningstider. Det er Regionens vurdering, at generne vil blive håndteret igennem vilkår i tilladelsen, og derfor vil de to borgerne ikke opleve gener.

Aabenraa Kommune høringssvar til idefasen.

Vejadgang

Der foreligger ingen oplysninger om nye adgangsveje. Der skal ikke gives tilladelse til etablering og brug af interne veje.

§ 3 natur

Der skal søges dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3, hvis naturtyper omfattet af § 3 bliver berørt. Jeg kan se der ligger få arealer som er omfattet af § 3 indenfor graveområdet.

Når man ønsker at efterbehandle til naturformål, kan det kraftigt anbefales at der ikke udjævnes muld på arealet ved efterbehandling, da dette vil være negativt for områdets udvikling til natur.

Sten- og jorddiger

Der er et beskyttet dige på matr.nr. 38 Mjøl, Rise, som ikke er der længere, men det er ikke på de nu ansøgte arealer. Er der taget stilling til dette dige i tidligere tilladelse?

Jordvold

Der foreligger ingen oplysninger om etablering af nye jordvolde mod vej.

Generelt

Der skal altid søges tilladelse til etablering af nye overkørsler og adgangsveje til vejareal, samt til jordvolde der ligeledes etableres ud mod vejarealer.

Region Syddanmarks bemærkning vedr. sten og jorddiger på matr. 38 Mjøl, Rise

Matr. 38 Mjøl, Rise er ikke omfattet af denne råstoftilladelse, idet matr. 38 Mjøl, Rise er færdig-gravet og efterbehandlet. Region Syddanmark har ingen oplysninger om, hvorfor det beskyttede dige fremgår af korttemaet og om der er givet dispensation til fjernelse af diget i forbindelse med råstofindvindingen på matr. 38 Mjøl, Rise.

Høringssvar fra Museum Sønderjylland – Arkæologi Haderslev

Matr. 3b Mjøl, Rise

Indvindingsområdet, matr. 3B, Mjøl, er på ca. 19 ha og beliggende syd for Mjøl på toppen af et højdedrag, der er afgrænset mod nord af Rødeåen, og mod vest, syd og øst af fugtige områder. Af ældre luftfotos og reliefkortet fremgår det, at en mindre del af matriklen i den nordøstlige ende muligvis er destrueret ved tidligere råstofindvinding eller muldafrømning. Den resterende del af matriklen synes derimod at være intakt.

Hele højdedraget ved Mjøl og Hønkys er meget rigt på fortidsminder – især er der registreret mange gravhøje, til disse høje har der hørt en eller flere bopladser, som også må have ligget på højdedraget. På indvindingsområdet er der registreret tre væsentlige jordfaste fortidsminder - to overpløjede gravhøje, der stadig er synlige i terrænet, og i områdets sydøstlige hjørne en fredet gravhøj (sb. 88-90 Rise sogn) (se kortbilag). En del af indvindingsområdet ligger således inden for 100 m-beskyttelseszonen omkring et fredet fortidsminde, og der skal derfor - iflg. Naturbeskyttelseslovens § 18 – søges om dispensation fra beskyttelseszonen.

Det er kommunen, som er myndighed på det område. Den fredede gravhøj (sb. 90, Rise sogn) er beskyttet af Museumslovens §29e, der må ifølge denne paragraf ikke ske ændringer af nogen art på fortidsmindet. Det er kulturstyrelsen, der har myndighed på det område.

Det er Museets holdning, at der ikke må foretages nogen form for jordarbejde inden for 100 m fra den fredede gravhøj.

Det skal her bemærkes, at denne arkæologiske udtalelse alene forholder sig til risikoen for at træffe på væsentlige fortidsminder ved jordarbejde inden for det ansøgte område.

På baggrund af ovenstående er det museets vurdering, at der - foruden det fredede fortidsminde - inden for indvindingsområdet findes væsentlige jordfaste fortidsminder, som er beskyttet af Museumslovens §27. Museet vil derfor anbefale, at der bliver foretaget en frivillig

forundersøgelse af området med henblik på at afgrænse omfanget af det/de jordfaste fortidsminder, inden jordarbejdet går i gang.

Forundersøgelsen vil kunne afsløre, om der findes væsentlige fortidsminder på området, og om de har en sådan karakter, at de skal udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. Da arealet overstiger 5.000 m², skal udgifterne til forundersøgelsen - jf. Museumslovens § 26.2 – afholdes af bygherre.

Hvis forundersøgelsen viser, at der findes fortidsminder på arealet, skal disse udgraves, inden de ødelægges ved anlægsarbejdet. I nogle tilfælde er det dog muligt at ændre ved jordindgrebet, så en udgravning ikke bliver nødvendig. Er det ikke muligt, vil udgravningen skulle finansieres af bygherre.

De jordfaste fortidsminder er omfattet af museumslovens § 27. Derfor skal man, hvis man ved anlægsarbejde støder på et fortidsminde, straks indstille arbejdet i det omfang, det berører fortidsmindet, og tilkalde Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev.

Museum Sønderjylland - Arkæologi Haderslev udarbejder gerne ved henvendelse fra bygherre budget og tidsplan for forundersøgelse eller afgravningskontrol.

Matr. nr. 180, 253 Mjøl, Rise og del af matr. nr. 93 Lunderup, Rise

Ud fra luftfotos fra 1954 til 1973 ser det ud til, at langt størstedelen af det berørte område, hvis ikke hele området er destrueret ved tidligere råstofindvinding. På den baggrund vurderer Museet, at der ikke er risiko for at støde på væsentlige arkæologiske fortidsminder under anlægsarbejdet, og mener at en arkæologisk forundersøgelse ikke er nødvendig.

Del af Matr. 28 Mjøl, Rise

Del af matr. 28 Mjøl, er på ca. 8,3 ha og beliggende sydvest for Mjøl på toppen af et højdedrag, der er afgrænset mod nord af Rødåen, og mod vest, syd og øst af fugtige områder. Af ældre luftfotos og reliefkortet fremgår ingen tegn på tidligere råstofindvinding.

Hele højdedraget ved Mjøl og Hønkys er meget rigt på fortidsminder, især er der registreret mange gravhøje, til disse høje har der hørt en eller flere bopladser, som også må have ligget på højdedraget. Indenfor det specifikke område er der ikke registreret nogen fortidsminder, men der er placeret mange gravhøje i umiddelbart syd herfor, heriblandt den fredede gravhøj Stelhøj (sb. 90, Rise).

På den baggrund vurderer Museet, at der vil være stor risiko for at støde på væsentlige jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde under normal pløjedybde. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse forud for det påtænkte anlægsarbejde.

Del af matr. 6 Mjøl, Rise

Den vestlige del af matr. 6 Mjøl ejerlav, Rise, er på ca. 37 ha og beliggende på et højdedrag syd for Mjøl (se kortbilag nederst i dokumentet). Hele højdedraget ved Mjøl og Hønkys er meget rigt på fortidsminder, især er der registreret mange gravhøje, til disse høje har der hørt en eller flere bopladser, som også må have ligget på højdedraget.

En gennemgang af ældre luftfotos og reliefkort viser, at området øst for den aktuelle del af matr. 6 er destrueret ved tidligere råstofindvinding (Museets sagsnr: 03/616-8.1.3 & 03/388-8.1.3). Derimod ser det ud til, at den aktuelle del af matr. 6 for størstedelen kan være uberørt, og at eventuelle

fortidsminder kan være bevaret her.

På den baggrund er det Museets vurdering, at der er risiko for, at træffe på væsentlige jordfaste fortidsminder ved jordarbejde på den nordøstlige del af området. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse af området, inden jordarbejdet går i gang.

Matr. nr. 7 Mjølss, Rise

Der vil næppe være risiko for at støde på jordfaste fortidsminder på arealet. Museet går ud fra, at hele det øverste lag af den oprindelige undergrund er fjernet ved den tidligere indvinding, og at alle eventuelle fortidsminder i området derfor for længst er fjernet.

Matr. nr. 13 Mjølss, Rise

Der er foretaget en arkivalisk kontrol af det berørte område. På baggrund heraf mener Museet ikke, at der indenfor det ansøgte område findes jordfaste fortidsminder, der vil blive berørt af anlægsarbejdet.

Matr. nr. 80 Nr. Ønlev

Det alternative område, matr. 80 Nr. Ønlev, er på ca. 14,5 ha og beliggende umiddelbart nordøst for Nr. Ønlev på randen af et højdedrag, der er afgrænset mod nord af Rødåen, og mod vest, syd og øst af fugtige områder. Af ældre luftfotos og reliefkortet fremgår ingen tegn på tidligere råstofindvinding.

Hele højdedraget ved Mjølss og Hønkys er meget rigt på fortidsminder, især er der registreret mange gravhøje, til disse høje har der hørt en eller flere bopladser, som også må have ligget på højdedraget. Indenfor det specifikke område er der ikke registreret nogen fortidsminder, men der er placeret mange gravhøje i umiddelbart nord herfor, heriblandt en fredet gravhøj (sb. 82, Rise).

På den baggrund vurderer Museet, at der vil være stor risiko for at støde på væsentlige jordfaste fortidsminder ved anlægsarbejde under normal pløjedybde. Museet anbefaler derfor en frivillig forundersøgelse forud for det påtænkte anlægsarbejde.

Udtalelse vedr. kørevej tæt på gravhøj

Endelig er der den vestlige kørevej, som munder ud lige ved den fredede gravhøj Stelhøj (sb. 90, Rise). En del af denne kørevej vil altså skulle anlægges inden for 100 m beskyttelseszonen omkring et fredet fortidsminde, og der skal derfor ifølge Naturbeskyttelseslovens § 18 søges om dispensation fra beskyttelseszonen. Det er kommunen, som er myndighed på det område. Den fredede gravhøj (sb. 90, Rise sogn) er beskyttet af Museumlovens §29e, der må ifølge denne paragraf ikke ske ændringer af nogen art på fortidsmindet. Det er Kulturstyrelsen, der har myndighed på det område. Det er Museet holdning, at der ikke bør foretages nogen form for jordarbejde inden for 100 m fra den fredede gravhøj.

Partshøring

Region Syddanmark har foretaget en partshøring i medfør af Forvaltningslovens § 19, stk. 1. Formålet med høringen er, at regionen træffer den endelige afgørelse på et fuldt oplyst grundlag. Høringen forløb i perioden fra den 12. juli 2016 til den 09. august 2016. Der er ikke indkommet høringssvar fra sagens parter til udkastet.

Høring af Aabenraa Kommune vedr. fastsættelse af efterbehandlingsvilkår

Region Syddanmarks udkast til tilladelsen har været i høring hos Aabenraa Kommune omkring fastsættelse af vilkår om efterbehandling i perioden fra den 12. juli 2016 til den 09. august 2016 i medfør af Råstoflovens § 10a, og der er indkommet følgende høringssvar;

Natur

I resumé af VVM er det angivet, at 5 søer bortgraves. Dette er ikke korrekt, det er kun én sø der bortgraves og den ses på bilag 4 ved etape 1. Der er etableret 2 erstatningsvandhuller og et tredje er på vej, med tilladelse fra kommunen.

Vej

Ok med flytning af adgangsvej til matr. 3b.

Klagevejledning

Region Syddanmarks afgørelse efter Råstofloven og Planloven (for så vidt angår retlige spørgsmål) kan påklages til Natur og Miljøklagenævnet. Klageberettigede er adressaten for afgørelsen, en offentlig myndighed, enhver der i øvrigt har en væsentlig individuel interesse i afgørelsen, Danmarks Naturfredningsforening og lokale foreninger og organisationer, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Hvis I ønsker at klage over denne afgørelse til Natur og Miljøklagenævnet skal der klages via Klageportalen, som I finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til regionen, da vi har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. En klage koster kr. 500. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis klager får helt eller delvis medhold i klagen.

En evt. klage skal være tilgængelig for Region Syddanmark i klageportalen senest den 25. oktober 2016 kl. 23.59. Ansøger får besked, hvis der klages over afgørelsen.

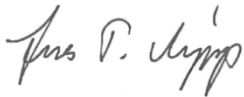
Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Klage i henhold til råstofloven har opsættende virkning, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra modtagelsen af dette brev, jf. § 43 i Råstofloven.

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til Region Syddanmark, Miljø & Råstoffer, miljoe-raastoffer@rsyd.dk gerne med henvisning til journalnr. og titlen på tilladelsen.

Med venlig hilsen

Jens T. Vejrup
Geolog

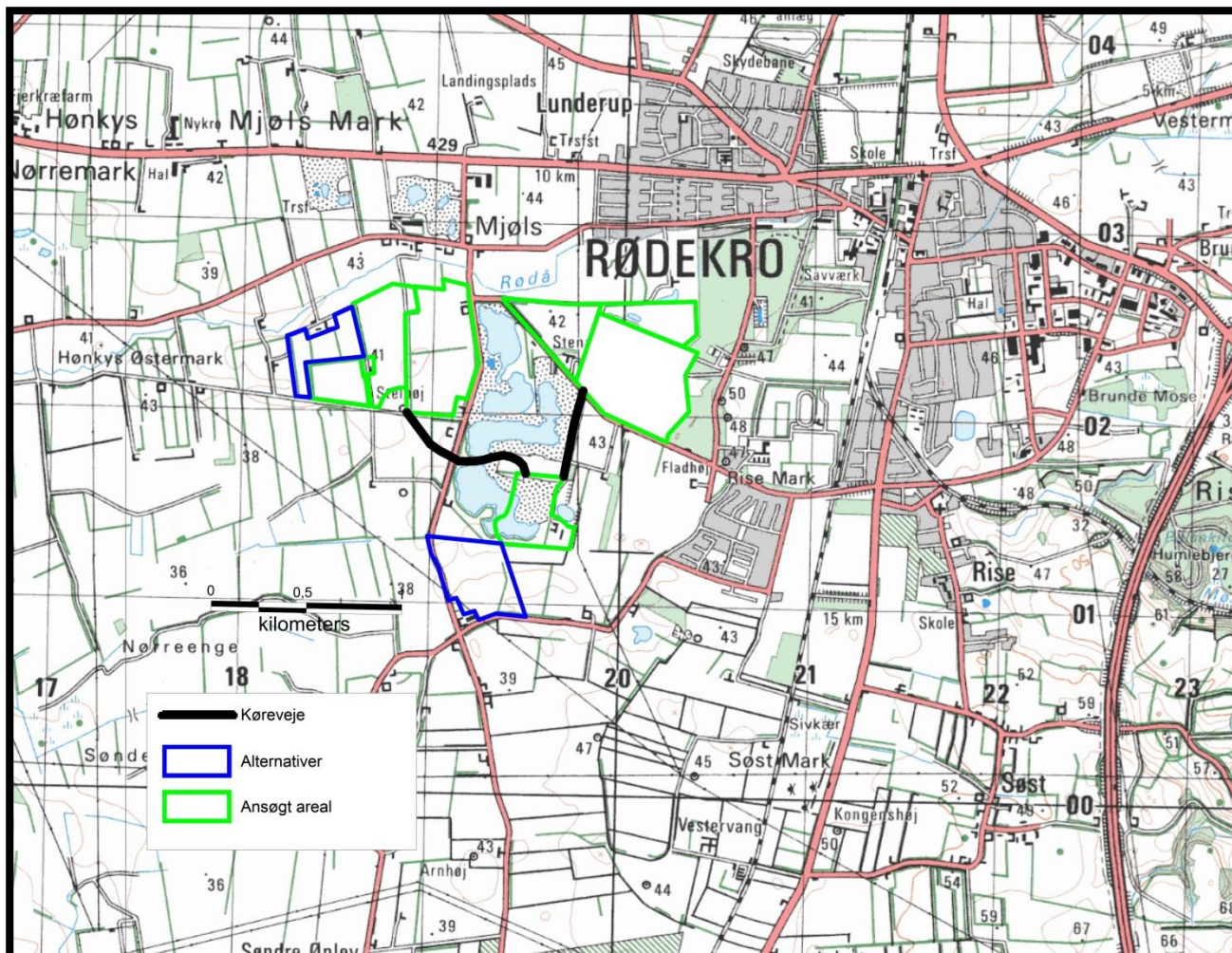
Kopi til:

Aabenraa Kommune, Lene Hansen, lha@aabenraa.dk
Museum Sønderjylland – arkæologi Haderslev
Niras, att.: Gunnar Larsen, gla@niras.dk
Grus Ejendomme Aps, Stenagervej 9, 6230 Rødekro
Birthe Overgaard, Stenagervej 10, 6230 Rødekro
Bedsted Lø GrusværkerAps, Stenagervej 9, 6230 Rødekro
Thomas Heisel, Arnhøjvej 2, 6230 Rødekro
Inga Schlott, Hydevadvej 13, 6230 Rødekro
Jørgen Anker Nissen, Nr. Ønlevvej 8, 6230 Rødekro
Keld Lembke-Jensen, Visøvej 50, 6200 Aabenraa
Dennis Holm, Stenagervej 5, 6230 Rødekro
Helge Svanesøgård, Stenagervej 13, 6230 Rødekro
Egil Paulsen, Arnhøjvej 8, 6230 Rødekro
Carina Hansen, Arnhøjvej 4, 6230 Rødekro
Leif Christensen, Arnhøjvej 3, 6230 Rødekro
Allan Christiansen, Arnhøjvej 6, 6230 Rødekro
Kasper Kristensen, Arnhøjvej 10, 6230 Rødekro
Svend Christensen, Hydevadvej 15, 6230 Rødekro
Poul Erik Mattsen, Hydevadvej 17, 6230 Rødekro
Leif Callesen, Nørre Ønlevvej 4, 6230 Rødekro
Kulturarvsstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Botanisk Forening, dbotf@mail.tele.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk
SKAT, myndighed@skat.dk

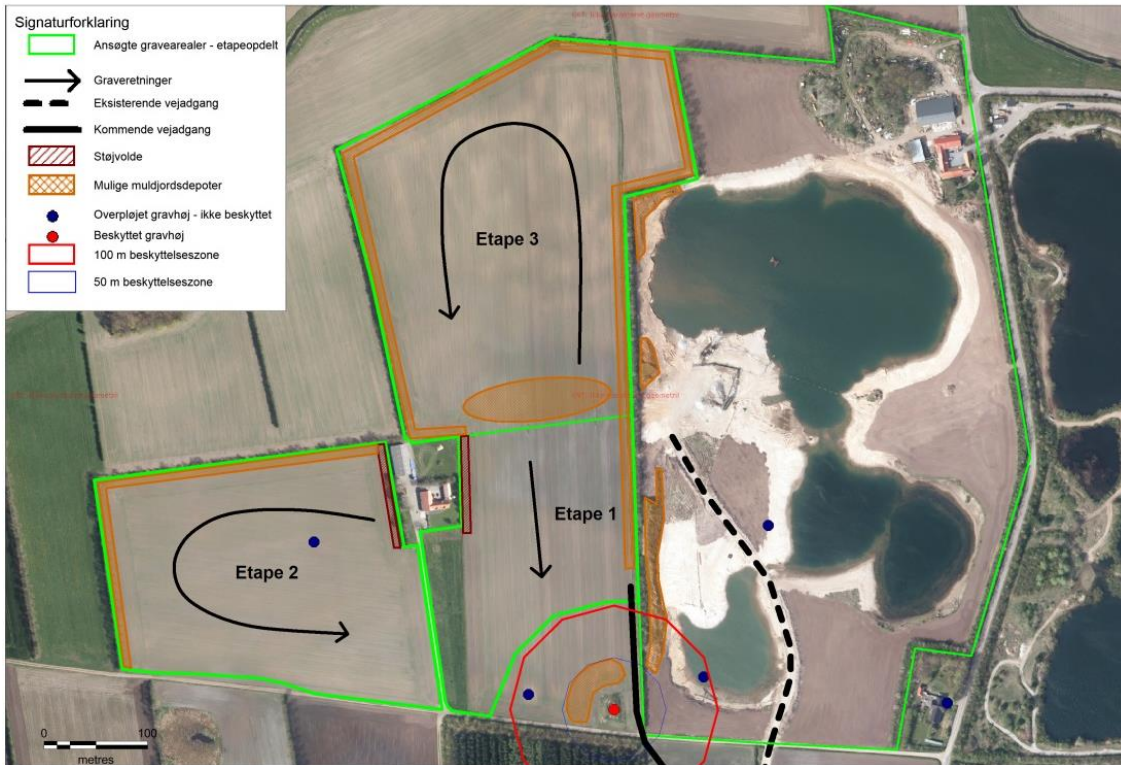
Bilag

Oversigtskort
Graveplaner
Efterbehandlingsplaner

Bilag 0 – Oversigtskort

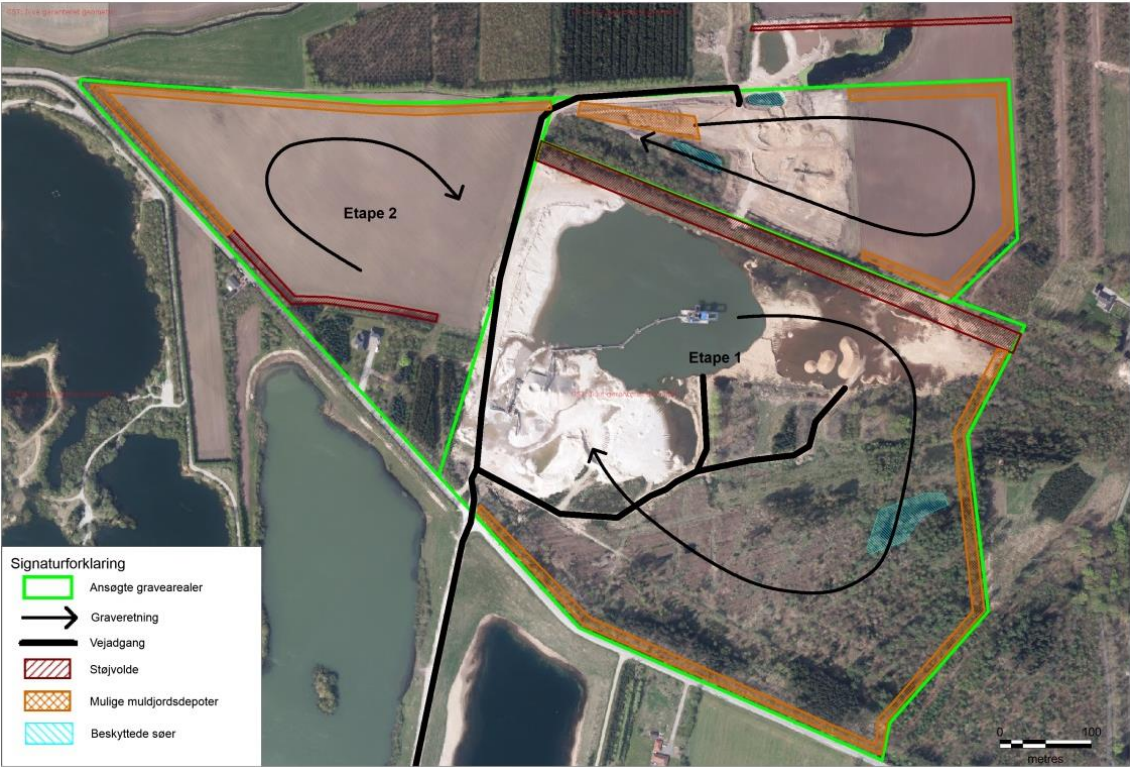
Bilag 0 – Graveplan for matr. 3b og del af matr. 28 Mjøls, Rise

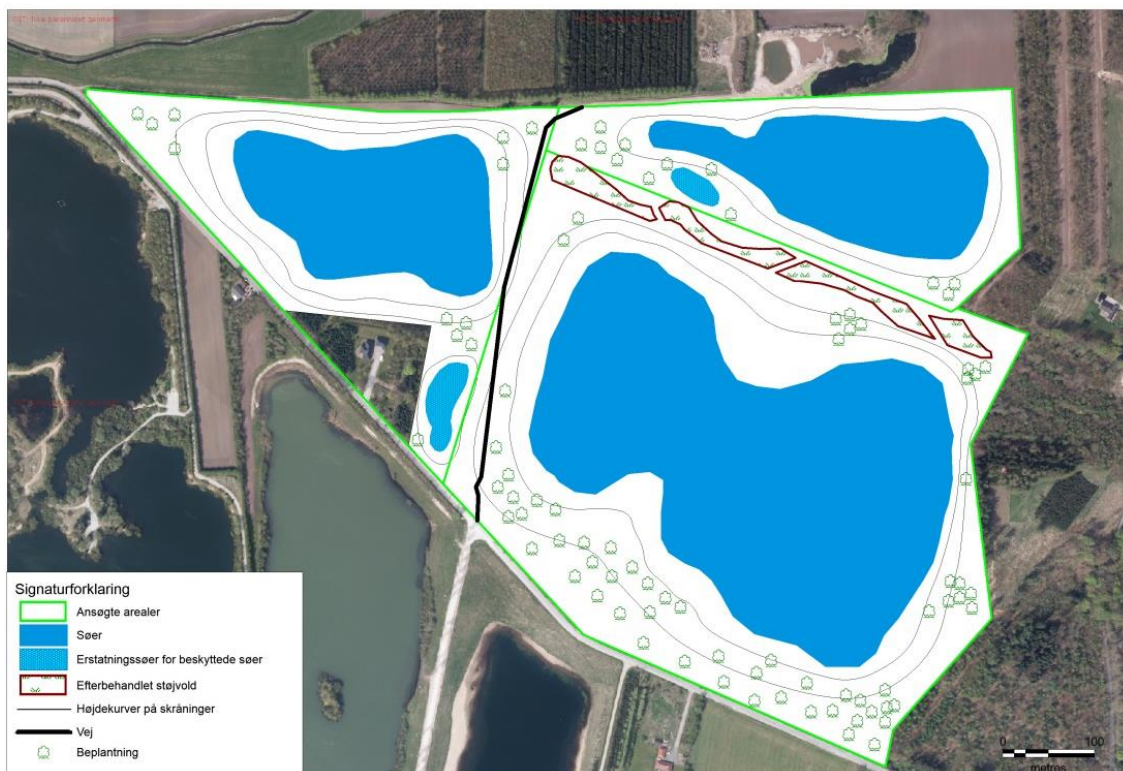
Bilag 3 – Efterbehandlingsplan for matr. 3b og del af matr. 28 Mjøl, Rise

Bilag 4 – Graveplan for matr. 6, 108, 253 Mjøl, Rise og 93 Lunderup, Rise

Bilag 5 – Efterbehandlingsplan for matr. 6, 108, 253 Mjøl, Rise og 93 Lunderup, Rise

Bilag 6 – Graveplan for matr. 13 Mjøl, Rise

Bilag 7 – Efterbehandlingsplan for matr. 13 Mjøl, Rise

